

Răzvan și Vidra
- dramă romantică -

Drama este o piesă de teatru cu un conținut grav, tratat uneori într-o manieră comică, ceea ce permite amestecul celor două categorii fundamentale ale genului dramatic: comicul și tragicul. Drama este o specie modernă a genului dramatic, rezultat al unei mai mari libertăți de creație. În dramă se regăsesc mai multe curente literare printre care și romantismul. Romantismul este un curent literar apărut în prima jumătate a secolului al XIX-lea, în Anglia, Germania și Franța.

Piesa „Răzvan și Vidra” este o dramă romantică care urmărește destinul lui Răzvan, evoluând de la condiția sa de țigan liber la aceea de domnitor al Moldovei. În această piesă întâlnim mai multe trăsături ale romantismului cum ar fi evaziunea în trecut, istorie sau tradiție, Bogdan Petriceicu Hasdeu pornind de la cronică la Miron Costin și de la un studiu istoric consacrat lui Răzvan de Nicolae Bălcescu. Întâlnim motivul destinului care amintește de tragedia greacă antică: „Tu! Da, tu ești o unealtă a puterii fără nume, / Care țese nevăzută toate lucrurile-n lume, / Astfel c-ades muritorul, bun ca blândul mieluşel / Face rele peste, făr' s-o ştie singur el!”. La nivel artistic predomină antiteza, procedeu specific romantismului, antiteză pe care o putem observa foarte bine între Răzvan și Zbiera, personaje care în final își găsesc sfârșitul împreună datorită aceluiași motiv: dorința de putere și lăcomia: „Nu-mi ziceai tu, oare, Vidro, să fiu întocmai ca Sbiera? / Eu cu cinstea și mândria, el cu prada și averea! / Dar ce-i mai trebui acuma mii de galbeni în grămezi? - Ce-mi folosește domnia?... Pe-amândoi aci ne vezi / Praf, pulbere și cenușă! ... Nebuni, ce din lăcomie, / El pentr-o biată lescaie, eu pentr-un ceas de mândrie”. Mai întâlnim deasemenea și comparația romantică „O faptă cât de frumoasă, ca o floare cu otravă, / Tăinuiește câteodată pieirea cea mai grozavă!...” Este întâlnit și umorul popular: „Bre! Ce de mai boierime! Doi jupâni ș-o jupâneasă! / Parcâ-i la curtea domnească! / O adunătură aleasă!”, proverbul popular: „Fie pâine cât de rea, / Tot mai dulce mi se pare, când o știu din țara mea”, dar și versuri cu valoare de pamflet social: „Astfel și boierul ăsta e painjinul sătul, / Gata să-și mai dreagă cursa, tot strigând că nu-i destul!” și versuri de factură populară: „Moartea-i mireasă/ Normântu-i casă, / Viermii sunt nași, / Hai la vrăjmași!...” În această piesă apare și motivul romantic al visului prevestitor: „Visul meu!... Grozavul vis!... / Și de ce eu stau aici când Răzvan înfruntă focul?... / Dați-mi armă! Lângă dânsul, în primejdie mi-e locul...”. Alături de acest motiv îl întâlnim și

pe acela al sorții schimbătoare: „Necruțând nimica-n lume, neștiind nimica sfânt, / Uitam că viața-i o punte dintre leagăn și mormânt!”.

La nivelul personajelor întâlnim eroi romantici, eroi excepționali în situații excepționale: Răzvan este dominat de trăsături puternice de caracter. Ca erou romantic el este structurat contradictoriu: înzestrat cu calități de excepție, de care este conștient, dar neputincios în afirmarea lor, pentru că drama *Răzvan și Vidra* este, în primul rând, după cum spunea G. Călinescu, drama individului apăsător de prejudecata publică: „Eu, țigan! Eu...o, Jupâne! / Decât, vai, decât amar, / Mai dulce-i spânzurătoarea / Nu mai aștept în zadar!” Comportamentul și faptele sale arată însușiri alese: știutor de carte: „Dintre mii de țigănice, știut-am să-nvăț scrisoare / sârbească și românească, încât ajunsei de mic / În casa mitropoliei cel mai isteț grămatic...”, cinstea: „Mama, buna măicuță, din mormânt ar tresări / De-ar ști că în pieptu-mi se mișcă păcatul de-a tâlhări”, generozitatea, cetezanța în lupta pentru dreptate și curajul răspunderii: „El nu-i vinovat sârmanul; cântecul fcut-am eu; / L-am scris, l-am lipit și pace!”

Suflet generos, Răzvan se comportă după legile morale nescrise ale haiducilor. Când e prins Zbierea, din cauza căruia fusese făcut „rob pentru un galben”, Răzvan îl iartă: „Răzbunarea cea mai crudă este când dușmanul tău / E silit a recunoaște că ești bun și dânsu-i rău!”

Avântul romantic al personajului se împletește cu clasicismul construcției realizată într-o structură unitară echilibrată.

În opera „Răzvan și Vidra” se mai regăsesc și alte caracteristici specifice romantismului cum ar fi amestecul genurilor sau subiectivismul. Romantismul promovează alături de poezia lirică sau proză și dramaturgia, creând astfel noi specii printre care și drama.

Prin încercarea de a reda culoarea locală și atmosfera epocii, prin alegerea unor personaje care întruchipează caractere puternice, dominate de câte o pasiune devoratoare, care îi susțin pe parcursul devenirii lor, dar le provoacă în final înfrângerea și chiar tendința de a amesteca solemnitatea tragicului cu omenescul, cu trăsăturile individuale care umanizează personajele, *Răzvan și Vidra* este o piesă romantică, deși apare, într-un moment când curentul romantic începea să dispară.

Piesa apelează la o serie de convenții și teme cunoscute în literatura romantică, pe care autorul le dispune în cadrul unei existențe istorice reale, cum ar fi: tea săracului îmbogățit din întâmplare, care refuză bogăția, a stăpânului devenit robul robului său, a celui disprețuit

care se ridică datorită meritelor sale proprii, sau tema răzbunării prin bunătațe.

Toate aceste sunt teme romantice prin faptul că includ elementul caracteristic al antitezei, al contrastului dintre două situații.

Pentru descrierea și realizarea scenică a acestor situații dramatice romantice, autorul utilizează frecvent procedee retorice, în general declamative și bazate pe exagerări, pe o viziune hiperbolică a realității, toate acestea fiind caracteristice teatrului romantic, și făcând din *Răzvan și Vidra* o dramă romantică.

joi, 10 octombrie 2002

23:10:26